

מסורת הש"ס

(א) [צ"ל טרית], (ב) ג"י הערוך ערך שגדן שגדוהא והעיד המוסף דגלגון וזי כלז היך והוא דאטומתא נקרא שגדוהא], (ג) צ"ל משה עי' חוס' לעיל ד: ד"ה מכניס], (ד) נדה מג: (ה) ס"א הכה על ראשה ארס שהיה אחוה בידו שגט אחד והכה על ראשה של בנהמה והלכה על השגט עד זנבה או שהכה כלפי זנבה והגיע השגט עד כלי ראשה ולא תימא שהכה על ראשה וזנבה שלא יגע שגדנה כלל דליכא למתאם משום ריטוק אלא אפילו הכה על השגדנה באורז אפי"ה לא חיישין ע"כ רש"י בשם פירושם מדרוקס, (ו) עיין רש"א, (ז) [ועיין היטב חוס' נדה נח ד"ה ודענין],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואפי"ה לא גרסי' דדוקא כפך כפ"ל ותיבת לא נמחק:

לעזי רש"י

קרושט"א גרל. קרנפ"א עורית. התבוצצות שרידים.

מוסף רש"י

בידוע שלאחר שחיטה. וישרה (כתובות ע"ה). ששלשה ימים קודם שחיטה. ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים מקח טעות הוא ויחזיר לו בעולה הדמים שמכר לו טריפה (טו). לא הגלדין פי המכה. זה אומר עד שלא לקחתי ניקב זהה מחבירו עליו הראיה. ואי יחייב הטבח דמי ממלא הוא המולד ועליו הכלה ואי לא אשכח ראיא יחוסק זה כמעותו מספק (טו).

שיטה מקובצת

אן ואם לקחה טבח זה בתוך שלשה ימים: בן ועל הטבח להביא ראיה שהוא מוציא מחבירו דמסתמא: בן שאר בהמות ושרדן כרעייהו: ז' ואפי"ה שדון נתן מעות עדיין דבאן נמצאו: בן כדי לקיים המכר או הקדושין סברא: בן ובעין ריעותא הוא דמסתמא מחמת כך בא:

בידוע שלפני שחיטה. וטרפה: הוגלד. קרושט"א: **בידוע שהוא ג' ימים קודם שחיטה.** ואם לקחה בידו צדקה שלשה ימים היו מקח טעות וצריך המוכר להחזיר לו מעותיו: **לא הוגלד פי המכה.** איכא לספוקי אי קודם מקח הוא אי לאחר מקח הוא ועל הטבח צדקה שהוא מוציא מידו דמסתמא כל כמה דלא יחייב וזוי לא יחייב ליה חיותא ועליו להביא ראיה שחיה לא נפיקא לא מפיקין ממונה מחזקיה: **נמאי נפקא מיניה** לא גרסינן: **הסס ליכא מידי למיסרך.** כשנמצא נקב בלא מחט כשהדס יוצא הוא מתקנה בלחלוטית הצשר והולך לפי שאין לו היכן לידבק: **מיסרך הוה סריך.** הדס במחט: **רב עוירה שמני.** רב עוירה שמי: **שלא ליה.** אצ"י דלית לגביה: **מפטיר כנסיות אנה.** מכנים ומוציא לתלמידים ומאכסס ומעמידם לילך מבית המדרש: **לעילא מרבי רבה.** מר' יהודה הנשיא: **רב הונא כפוראה ור' יוסי מדאש:** מחט **שנמצאש בעוצי צים הכנסות.** מבפנים: **מלד אחד.** שלא היתה נראית מבחוץ: **והפכה.** לבית הכנסות **ללד החיטון:** ומלא. על המחט כנגד פיה מבחוץ קורט דס: **אמר אס אין מכה.** זו יולאת לחון דס זה מנין כאן: **טרה טריח להווא גצרא.** כמה הטרחת לאותו האיש על עצמו היה אומר שהטריחו זה לבא אכלו. לישאל אחרינא טרה טרייה כמו

דטרייה לרישה דאמרן לעיל (דף מה): כלומר צחנס טרחתו לבא שאין כאן דבר חדוש: **למעלה.** צגג. למטה. על הארץ: **אין חוששין.** הואיל ולא ראינוה שנפלה אין חוששין שמא נתרסקו אצריה להסתותה מעת לעת כדין נפולה ורסקות אצרים דאמרין בנתינתין (לקמן טו): **גבי עוף אס שהתה מעת לעת ושחטה כשרה ובקופלת מאליה לא חיישין להכי:**

ההוא גריא דהוה ליה לרינא. צגג והוה ארובה צגג: **הוא חושאל.** שעורים קלופים: **ציפומא.** כנגד פי ארובה למטה צצית: **דגר.** קפץ:

משום דאין לה מידי למסרך. שלא קפלה דרך ארובה אלא צציי הגג מסרכת עצמה צצתלים וקופלת ומהניא לה סריכת הכתלים שמסרכת צדיה קצת: **והא ליס ליה מידי למיסרך.** שהארובה אינה סמוכה לכותל: **דאמרה נפשה.** אס גבוה לה יותר מדאי אינה קופלת: **דהו שדן כרעיה צתרייטא.** רגליה האחרונים היו נגררין אחריה: **שיגרינא.** קרנפ"א: **הנכתא כרצ**

צדמות ג'דשגדן כרעייהו: **וצרים.** צלילים: **דמדור.** דראגיס וכוואצים: **צימרא.** חממיהו כמו (שם דף סז). אישתא צמירתא: **דגנני גנני.** ומשליכין אותם למעלה מכתלי החצר ונופלים לארץ: **אמתנייהו.** על מנתיהן ונופלין ואין נהפכין על גבן שיתפרקו חוליותיהן: **אדריניהו.** דרך למעלה מן הכותל:

ודאי חיישינן. דלא איכפת להו כל היכי דנפלה: **הכה על ראשה.** (א) **הכה על ראשה** והכה על ראשה: **ואפילו ל"ג דדוקא** (ב) **לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר:** **ואי שליס חוטרלא אפגנא דגנא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישינן: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת: **צית הרחם.** עגל שנולד היום שיא מצית הרחם כר: **אין חוששין.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

נא.

המוציא מחבירו עזיו הראיה. פירוש על הלוקח להביא ראיה שצרכות מוכר נטרפה זו אפי"ה שלא נתן מעות עדיין כאן נמצאו וכאן היו כדאמר צדוק פרק המדיר (כתובות דף עו:) והא דקרי ליה מוציא משום דמסתמא כל כמה דלא יחייב וזוי לא יחייב ליה חיותא והקשה ה"ר י"ע דצנדה

פרק הירואה כחם (דף נח.) תניא צדקה עצמה וחלוקה והשאלתה לצדקה היא טעורה וחצרתה תולה ומפרש רב ששת דלענין דינא תנן דלא מייחיצא חצרתה לכבס הצנדה ואמאי לא אמרינן כאן נמצאו וכאן היו כמו גבי צהמה דהכא וגבי מומין דסוף המדיר וי"ל דלא דמי דודאי כדי לקיים המכר בן ובקדושין סברא הוא דאמרין הכי שאומר המוכר ללוקח קח פרתא שצרכותן נטרפה והאזן אומר לבצעל קח אשמתן שצרכותן נולד המום וכן לנו לבטל המעשה הזה אכל גבי חלוק ליכא למימר הכי ועוד גבי חלוק לעולם הוא צרכות הראשונה צעלת חלוק שלא בא ליד השניה צמורת מכר אלא צמורת שאילה ולא שייך למימר צרכות שואלה נמצאת ולא צרכות צעלת חלוק: **בין דאיכא מחט מסרך הוה סריך.** ה"ה קוז וכל דבר מדע מדקאמר הסס ליכא מידי למיסרך: **דגר ונפא.** ולא הלך דלקמן פסקינן דהלכה אפילו צדיקה לא צעי: **דחורן שגדן ברעיה בתרייתא.** לא צנפילה מיירי:

נפא לארעא חוששין. אף על גב דצנפילה צעינן עד שיפול מעשרה טפחים כדליתא צדק שור שגנא את הפרה (צ"ק דף נ:) ומכרישא דמורא עד ארעא ליכא אלא ארצנה טפחים כדאמר הסס (דף נא.) מ"מ חיישינן הלא משום דנפיל מממת ההכאה שמנגחין זה את זה:

בית הרחם אין בו משום ריסוק אברים. משום דליכא ריעותא

דאינו הולך אצטרך ליה לאשמועינן דאי לאו הכי פשיטא דלזילין צמרת רוב ולדות ואפי"ה מאי קא מסייע ליה מנן יוס אחד דמטמא ציצה הסס ליכא ריעותא אפי"ה כשחיה הרבה אחרי כן וי"ל דאס אימא דאחרמי ריסוק אצרים מממת צית הרחם אפי"ה היה לנו לחושנו לאונס לענין ציצה ועוד דזוני מוכיח שמתרסקו אצריו צצית הרחם וכעין ריעותא הוא דמסתמא בן דמסתמא כן בא הוזה אלא ודאי לעולם אין צו ריסוק אצרים: **מודה**

חוששין משום ריסוק אברים מאי טעמא כי שדו להו אמתנייהו שדו להו כי היכי דלירחמי קמייהו אהדריניהו ודאי חיישינן והני מילי דאהדריניהו מחמת יראה אבל מחמת תשובה תשובה מעלייתא הוא דעבדי אמר רב יהודה אמר רב הבה על ראשה והלכה לה כלפי זנבה על זנבה והלכה לה כלפי ראשה כנגד כל השדרה כולה אין חוששין משום ריסוקי אברים ואי שלים חוטרא אפגני דגבא חיישינן ואי אית בה קיטרי חיישינן ואי מחיי אפסקיה חיישינן אמר ר"נ ב"בית הרחם אין בו משום ריסוקי אברים א"ל רבא לר"ג תניא דמסייע לך ציתניוק בן יום אחד

מבטא

והכה על מנתיה ולא על הצלעות וכן על זנבה והלכה כלפי ראשה והכה על ראשה: **ואפילו ל"ג דדוקא** (א) **לא כפף המטה והכה על כל הצלעות כנגד כל השדרה קאמר:** **ואי שליס חוטרלא אפגנא דגנא.** שלא היה ארוך ככל השדרה חיישינן: **קיערי.** שמה נדחק ונתרסקו אצריו ואין צריך להסתותה מעת לעת:

מטמא

עין משפט נר מצוה

קלח א מיי פ"כ מהל' מביה הל"ז סמג עשין פז טו"ש"ע חז"ת ס"י רלב סעי' א' ונרנב אלפס עוד צצ"ד פרק ו דף ר"א:

קלח ב ג מיי פ"ט מהל' שחיטה הלכה ט סמג עשין סג טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעיף א': **קב ד מיי** שם הל"ז סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעיף ו': **קבא ה ו מיי** שם סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעי' ט: **קבב ז מיי** שם הל"ז ס"י נח סעי' ט:

קבב ח מיי שם הל"ז סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י נח סעי' ו': **קבד ט מיי** שם הל"ז ויע"ש סמג שם טו"ש"ע י"ד ס"י טו סעי' ב: **קב וסמין** נח סעי' ג: **קבז** מיי פ"א מהל' מ"מ הלכה ד:

רבינו גרשום

אוכל' (כר' כלומר אוכל): משני צדדין טריפה. והוה שניקב לחור. ונמצא עליו קורט דם בסוף המחט מצד (אחד) אחר. הגליד פי המכה שיכש פי המכה והיה בו מליט' למאי נפקא מינה למקח ומכר היכי דמי שבתוך ב' ימים שקנאו שחטו ומצא בו אותו מחט והוגלד פי המכה בידוע שקורט שקנאו היה בו ומקחו מקח טעות לא הוגלד פי המכה והו אומר בירשותו אירע אלו אחר בירשותו אירע לזה המוציא מחבירו עליו להביא ראיה שברשות מוכר אירע לה ואם לא יביא ראיה אלושבע המוכר שלא אירע לה ברשותו ופטור: אי הכי כולוהו נקובי נמי ליבעי קורט דם כלומר ניקבה הריא משני צדדין [אנין] פסול עד דאיכא קורט דם מצד אחד: שאני הכא דאיכא מחט. ואם איתא דקורט שחיטה סריכיה הוה מסרכא הוה בסוף המוט: שמי. לשון שמי. מפטיר כנסיות אני. משמש תלמידים שהיו נכנסין לפני ר' ללמוד: טריי טרייה להווא גברא. כלומר הטרחת פסיעותי בהנס: אין חוששין שמא משום ריסוקי איברים כר'. כלומר אין חוששין שמא בשקפצה למטה שיכרה איכריה משום דאמרה נפשה: חזא חושאל באיפומא. כלומר היו שערין קלופין כנגד החור שעליה והיה חור באמצע העליה כעין חור של אשטובא: טעמא דרב הונא משום דמסרכא ואין חוששין משום ריסוקי אברים כר' חוששין משום ריסוקי אברים כון עומדת על הכותל ובשקפוצת למטה מסרכא לצד הכותל והיא לא מסרכא דבאמצע העליה הוא: דהוה קא שדון כרעא בתרייתא כר' כלומר מגדרת רגליה אחריה ולא היתה יכולה לפסע בדרך כל בהמה. שגדנא הוא דנקיט לה חולי כלומר וכשרה לאחר זמן. כשתציל מאותו חולי. דמדוקיימי אישמוךדיר: צימרא בעלמא הוא דנקיט

^[א] הדבר י"ע הואך יוכל לשנע צנדי שני אירע לה כשמותו וש לישב.